

Variantenonderzoek bestuurskracht Scherpenzeel

Onderzoeksplan (1^e aanzet, hoofdlijnen) t.b.v. Projectteam 2/9/2020

Uitgangspunten en doelstelling varianten onderzoek bestuurskracht Scherpenzeel (1)

- Voor (de inwoners) van Scherpenzeel moeten doelen worden gehaald en opgaven worden gerealiseerd in de komende 10 jaar;
- Hiervoor is een gemeentelijke overheid nodig met voldoende bestuurskracht.
- De gemeenteraad van Scherpenzeel meent dat met de Kadernota de voorwaarden zijn geschapen om dit als zelfstandige gemeente te doen.
- De Provincie is van mening dat deze voorwaarden met de Kadernota onvoldoende zijn vervuld en meent dat de oplossing fusie met Barneveld die – naar de kennis van nu – betere perspectieven biedt niet goed is onderzocht en afgewogen.

Doelstelling variantenonderzoek

- Het onderzoekstraject is er op gericht om deze beide varianten evenwichtig af te wegen ten opzichte van elkaar en ten opzichte van mogelijke andere varianten die een oplossing zouden kunnen bieden voor de bestuurskrachtproblematiek van Scherpenzeel, om daar mee te bepalen in welke variant de doelen en opgaven voor Scherpenzeel het beste gehaald kunnen worden. In de varianten waarbij Barneveld wordt betrokken dient ook afgewogen te worden op welke manier de belangen en doelen van (de inwoners van) Barneveld het best worden gediend.

Keuze varianten

- Naast de varianten zelfstandigheid en fusie met Barneveld per 1-1-2023 zal als 3^e variant worden onderzocht: vormen van duurzame bestuurlijke en ambtelijke samenwerking tussen Barneveld en Scherpenzeel, die een adequate oplossing kunnen bieden voor de bestuurskrachtproblematiek van Scherpenzeel en waar partijen overeenstemming over kunnen bereiken (vrijwilligheid).
- Varianten waarbij Scherpenzeel zou fuseren of verregaand zou samenwerken met andere gemeenten dan Barneveld worden niet meegenomen. Deze zijn op basis van de voorverkenning afgevalen. Andere buurgemeenten kunnen niet het perspectief op een duurzaam bestuurlijk en ambtelijk partnership bieden, omdat ze daar niet toe bereid zijn (Renswoude en Woudenberg) of omdat ze niet aan Scherpenzeel grenzen (Ede en Veenendaal), zodat een eventuele bestuurlijke fusie op termijn niet realistisch is. Om dit (nogmaals) te toetsen zal een ronde van bestuurlijke consultatie worden uitgevoerd, waarvan de resultaten zullen meewegen bij de eindafweging van de varianten.

Uitgangspunten en doelstelling varianten onderzoek bestuurskracht Scherpenzeel (2)

Keuze afwegingscriteria

- Er liggen verschillende modellen: Provinciemodel, Scherpenzeelmodel, BZK-model. Inhoudelijk bevatten ze veel dezelfde elementen, met iets andere accenten.
- Kiezen voor Scherpenzeelmodel: praktische redenen (ligt er al en is mede aangereikt door provincie), tactische redenen (BZK-model is gericht op toetsing van herindelingen en Provinciemodel is “verdacht”) en inhoudelijke redenen (toegesneden op situatie in Scherpenzeel/dorpsgemeenschap)

5 afwegingscriteria voor afweging 3 varianten:

- Ruimte bieden aan de dorpsgemeenschap om zich te organiseren en actief en betrokken het eigen dorpsleven in te richten;
- Stabiel, daadkrachtig bestuur opleveren dat in goede relatie en afstemming met de inwoners opereert;
- Leiden tot een robuuste ambtelijke organisatie van voldoende omvang en kwaliteit om continuïteit te bieden en kwetsbaarheden op te vangen;
- Leiden tot vermogen en visie op samenwerking van de gemeente op verschillende schaalniveaus en in bestuurlijke, maatschappelijke en economische netwerken
- Leiden tot financiële robuustheid, continuïteit en efficiency van de oplossing.
- Daarnaast enkele specifieke onderwerpen: voorzieningen/Breehoek, sociaal domein, zeggenschap/regie.

Varianten en criteria in schema

<i>Afwegingscriteria</i>	<i>Varianten</i>	<i>zelfstandig</i>	<i>fusie 1-1-2023</i>	<i>duurzaam partnership</i>
Sterke, actieve en betrokken lokale gemeenschap				
Stabiel, daadkrachtig bestuur dat goed schakelt/afstemt met de gemeenschap				
Robuuste ambtelijke organisatie				
Vermogen en visie op samenwerking en partnership (bestuurlijk, regionaal, maatschappelijk)				
Financiële robuustheid				
Capita selecta				
✓ Voorzieningen/Breehoek				
✓ Sociaal Domein				
✓ Zeggenschap/regie				

Stappenplan varianten onderzoek

Stap/deliverables per stap	wanneer	overig
concept-onderzoeksplan	week 36/37	
bestuurlijk overleg + vaststelling onderzoeksplan	week 38/39	instelling spiegelgroep
gegevensverzameling/desk-research		
voorbereiding dialoog (brondocument)	week 40/41	
dialoofase inhoudelijk (workshops)	week 42/44 (evt. uitloop)	consultatie spiegelgroep (1) consultatie buurgemeenten
opstelling stemmingsrapport + afwegingsagenda	week 44/45	
bestuurlijk overleg + afweging (evt. nadere uitwerking op onderdelen)	week 46/48 uiterlijk 1/12 keuze	consultatie spiegelgroep (2) technische voorbereiding HO + Herindelingscan afgerond
opstelling beslisdocument(en)	afhankelijk van keuze 1/12	Indien HO besluitvorming januari 2021

Opstelling beslisdocumenten december 2020 (afhankelijk van keuzes in Bestuurlijk Overleg)

1. Indien keuze zelfstandigheid: overeenkomst/afpraak Provincie – Scherpenzeel over bestuurlijke toekomst (evt. geclausuleerd), geen dwingende termijn hiervoor.
2. Indien keuze fusie per 1-1-2021: Herindelingsontwerp t.b.v. besluitvorming GS januari (dwingende termijn).
3. Indien keuze alternatief strategische partnerschap: bestuursovereenkomst Scherpenzeel/Barneveld/evt. Provincie, geen dwingende termijn.

N.B. Om optie 2 in tijd mogelijk te maken wordt in een parallelproces (oktober/november) gewerkt aan de technische voorbereiding van een Herindelingsontwerp.